

A close-up photograph of pink cherry blossoms on a dark branch. The flowers are in various stages of bloom, with some showing prominent stamens. The background is a bright, out-of-focus white, creating a soft, ethereal atmosphere. The entire image is framed by a light beige, textured border.

MARÍNA

Andrej Sládkovič

Básnická skladba Marína sa považuje za ústrednú báseň slovenského romantizmu. Je najdlhšou l'úbostnou básňou na svete.

**Je oslavou krásy,
lásky a mladosti,
zároveň má v sebe
aj prvky balady,
ktoré pramenia
z nešťastnej lásky.
V básni sa prelína
vzájomná symbióza
s láskou k vlasti
a láskou k Maríne.**

**„ Vlast' drahú l'úbiť v peknej Maríne,
Marínu drahú v peknej otčine,
a obe v jednom objímať! „**

290.

Lebo ta leiša obrazi divnje
Nad večnosťami podstati,
A moci sveta bujnie, záživnje,
Sú vlastných si deťi kati:
Á žiľa toho chadnje vanutja
Prežiť velehnje krási nás núťja,
A raj citou ňesú na zmar:
Nuž teda! — keď to poroba žjađa,
Nach dušou celou blesk sa rozkladá
Ako Moskvi svatej pozjar! —

291.

Marína moja! teda tak sme mi,
Ako tje hojje-plameňe,
Ako tje kveti na chladnej zemi,
Ako tje drahje kamenje:
Padajú hviezdi aj mi padňeme,
Vednú tje kveti aj mi zvedňeme,
A klenóti hruda krije:
Ale tje hviezdi predeci svjeťili,
A pekni život tje kveti žili,
A diamant v hrude ňezhňije!

Andrej Sládkovič

vlast. menom **Braxatoris** sa narodil 30. marca 1820 v Krupine ako 8. zo 14. detí. Jeho národnostné cítenie a láska k vlasti sa začali prejavovať už počas jeho štúdií. Vo svojich národnostných myšlienkach bol ovplyvňovaný dielami Jána Kollára, Pavla Jozefa Šafárika, či Jána Hollého. Sládkovič si na svoje štúdiá privyrábal súkromnými hodinami v meštianskych domoch,. V dome rodiny Pavla Pišla sa prvýkrát stretol so svojou milovanou Marínou (Máriou Pišlovou).

ŽIVOTOPIS

Básnik patril medzi štúrovcov, aj preto v jeho tvorbe zohráva ústrednú úlohu láska k vlasti. Jeho osobný život ovplyvnili dve správy:

Prvou správou bol list od Márie Pišlovej z roku 1844, v ktorom spomína, že jej matka ju núti, aby sa vydala za bohatého perníkára Geržu, čo ho veľmi zasiahlo.

Druhou bola správa, že Mária (Marína) sa za spomínaného perníkára vydala, a to mu zlomilo srdce. Nešťastná láska bola podnetom k napísaniu básne Marína, ktorá sa spočiatku nestretla s dobrým ohlasom, dokonca bola zavrhnutá, no napriek tomu básnik svoje dielo dokončil.

S celou situáciu sa básnik vyrovnal po svojom. Najprv cestoval po Nemecku, no potom sa usadil v Rybároch pri Zvolene, kde začal písať svoju báseň Marína. Za ženu si zobral Júliu Antóniu Sekovičovú.

Báseň pozostáva z dvoch častí:

1. časť ma lyrickoepické prvky; ústrednou myšlienkou je láska k Márii, znázorňovaná ako ideál krásy
2. časť má reflexívno – symbolické prvky; láska naráža na spoločenské problémy, využíva symboly – *prilieta motýľ* – symbol zvodcu, ktorý lieta z kvetu na kvet, potom prichádza kat – skutočný zvodca, ktorý ju vystríha pred životom.

(obr.: Mária Pišlová, prvá láska Andreja Sládkoviča)

Andrej Sládkovič sa v diele zameral na 4 témy:

1. Krása

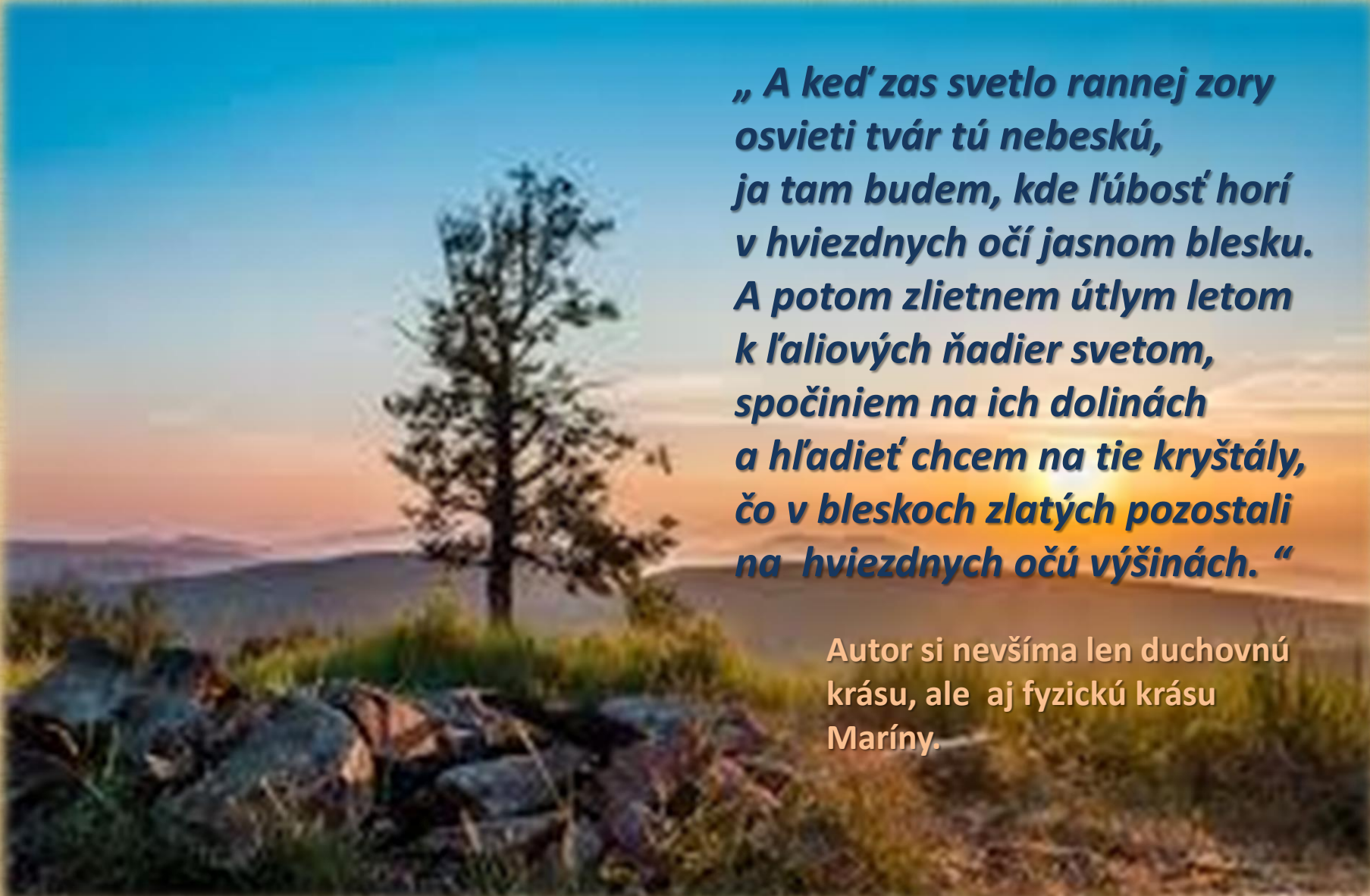
V úvode skladby sa píše o túžbe po kráse a ako stredobod všetkého autor považuje Marínu ...

... Človek, ktorý nevidí krásu okolo seba a krásu vo svete, sa veľmi ochudobňuje ...

*„Ja sladké túžby, túžby po kráse
spievam peknotou nadšený,
a v tomto duše mojej ohlase
svet môj je celý zavrený;
z výsosti Tatier ona mi svieti,
ona mi z ohňov nebeských letí,
ona mi svety pohýna;
ona mi kýva zo sto životov:
No centrom, žívlom, nebom, jednotou
krás mojich moja Marína! “*

...
*„Beda, kto v mori vidí len vodu,
kto nepočuje nemú prírodu,
kto v skalách vidí len skaly! “*
...

A scenic landscape photograph showing a lone, dark evergreen tree standing on a grassy hill. The foreground is filled with dark, jagged rocks and some low-lying vegetation. In the background, rolling hills are visible under a sky transitioning from a deep blue at the top to a warm orange and yellow near the horizon, suggesting a sunset or sunrise. The overall mood is peaceful and contemplative.

***„ A keď zas svetlo rannej zory
osvieti tvár tú nebeskú,
ja tam budem, kde l'úbosť horí
v hviezdnych očí jasnom blesku.
A potom zlietnem útlym letom
k l'aliových ňadier svetom,
spočiniem na ich dolinách
a hľadiet' chcem na tie kryštály,
čo v bleskoch zlatých pozostali
na hviezdnych očí výšinách. “***

**Autor si nevšíma len duchovnú
krásu, ale aj fyzickú krásu
Maríny.**

2. Láska k Maríne

V tejto časti básnik verš po verši opisuje, že ich cit stále narastá. Chce s Marínou odísť preč od všetkého zlého, aby ostali stále spolu.

*„ Priatelia slávy, dajte nám krídla!
v doliny zemskej zletíme
a tie smrteľných biednikov bydlá
v chrámy lásky posvätime:
Lúbošť nás naša tam naspak volá,
jej sláva táto zdá sa len škola,
zdeliť sa jej je úloha;
suchá je rosa, ktorá nevlaží,
blaženosť, ktorá druhých neblaží,
to blaženosť je úbohá! “*

... Lásku k vlasti a lásku k dievčine
vidí vo vzájomnej symbióze.

*„ Chcel bych vás objat', kraje
rodiny!*

náručie úzke, šíry cit:

*Jak mi je sladko v ňadrách Maríny
objatie vaše pocítiť!*

*Jak mi je blaho nič, nič nežiadať,
z objemu v objem naveky padať,
troch nebies slasti prijímať!*

*Vlast' drahú ľúbiť v peknej Maríne,
Marínu drahú v peknej otčine,
a obe v jednom objímať! “*

... No nakoniec však láska dvoch ľudí nenachádza naplnenie...

**„ Svety závistné medzi nás stali,
roztrhli blahé objemy:
Čože mohutné časy získali,
rozlúčiac nebo od zemi?
Láska na zemi nebo stvorila
a nás naveky zväzkom spojila,
ktorý sa nedá rozlúčiť:
Vytrhnúť srdce môž' osud divý,
blesk očí zhasí hrob závistlivý:
ľúbosť nemožno umučiť!“**

*Básnik zisťuje, že
ich láska naráža na
rôzne spoločenské
problémy, cíti veľkú
bolesť no nakoniec sa
lásky zriekne a svoju
pozornosť odvracia
na vlast'. Láska k
Maríne sa mení na
vidinu.*

*„ A l'úbosť – L'úbosť k deve umrela,
keď umrela moja deva;
milienka hlasom človečím pela,
Siréna tá divno spieva:
žiale poznané za slasť neznámu
dať a skutočnosť za tôňu klamu?*

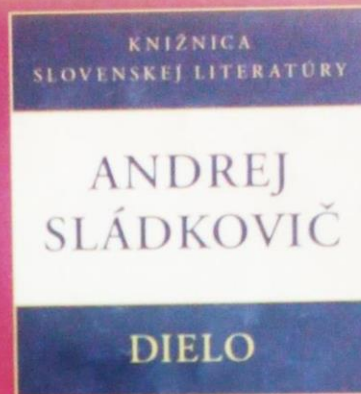
*To osud môj nekáže mi:
Víla! Ty zostaň tam v svojom nebi –
mňa ešte zemské viažu potreby –
a vlast' moja je na zemi!“*

V skladbe dochádza ku konfrontácii medzi snom a realitou. Sládkovičovým snom bolo ostať a žiť s Marínou, no pod tlakom jej matky si musela vziať iného muža. Sen vystrieda realita.

*„Tie pekné tône so svetlom hrajú
na poli snežnej belosti,
jak cesty krížom svet prebiehajú,
tak dúhy tieto výsosti.*

*Na čomže sedia? na nebi, morách,
na lícach, lúkach, na hradoch, horách?
To vlastnosť zeme mizernej! –
nebeské farby duší obleky. –
Ale, druh môj! Svet tento ďaleký
farby sa nezdá mať čiernej? -*

Andrej Sládkovič

... Posledné verše tejto časti básne sú venované vyznaniu a vďake
Maríne za jej cit.

*„ Tys´mňa, anjel môj, cítiť učila
a v bránach žitia objala,
myšlienku z citov si mi rozvila,
z chlapectva mužnosť vyzvala;
Žili sme spolu pre vyššie žitie,
spolu cez zemských dní vlnobitie
v prístav tento sme pribyli;
by sme tu ambru jednu dýchali,
jeden med z jednej čase píjali
a dvaja jedno ľúbili.“*

3. Láska k vlasti

... Básnik opisuje oblasť Tatier, Devína, Ostrihom, hlboký vzťah má aj k Hronu, Sitnu, vo veršoch spomína kňažnú Dobroslavu, kráľovnú víl Drahomíru a krásu Maríny prirovnáva ku kráse slovanskej bohyně Lady.

*„ Slovensko mladé, rodisko moje
aj mohyla mojich kostí!
V tebe mám pekných obrazov dvoje
a dvoje veľkých lúbostí! –
Ako je krásna tá moja deva,
aká k nej lúbošť vo mne horieva:
tak ty a k tebe, otčina!
Ako tys' pekná, krajina moja,
ako mladistvosť milá mi tvoja:
tak pekná, milá Marína! “*

*„ Kde domov môj? Od Baby – Holi
k ostrihomským vrátam Hrona.
Znáš kraj ten milý, kde v kvetnom
poli
rieka táto cestu koná:
Rodina moja, rodina švárna,
od Tatier našich k Hradbám
Komárna
po Váhu má svoju vládu;
a kňažná, pani brehov a vody
slovanskej tejto peknej prírody,
Drahomíra z Velehradu.“*

**... Andrej Sládkovič vo
veršoch vyjadruje svoju
príslušnosť
k slovenskému ľudu
a vyslovuje svoju nádej
v šťastnejšiu budúcnosť
pre slovenský národ...**

***„ Zbohom! ty ľud môj, ľud môj ľúbený,
vyšších letov mojich predmet!
Zbohom, pamätaj, že máš slúbený
duchom svetov bezmierny svet:
Ja duchom tebou večne prejatým
s tebou chcem túžiť k ideám svätým
a s tebou tam i tu bývať;
syn tvoj chce žialiť tvoje žialenie
a na síl tvojich víťazné vrenie
s vrelým sa nadšením dívať!“***

4. Mladosť

... Báseň je oslavou krásy, lásky;
mladosť považuje za túžbu uskutočniť svoje sny a ideály.
Uvažuje o mladosti...

„ A čo je mladosť? – Dvadsaťpäť rokov?
Ružových tvári hľadá jará?
Či údov sila? Či strmosť krokov?
To sa všetko zostará! “

... Hneď na to si na otázku
odpovie vlastným
vysvetlením ...

„ Mladosť je túžba živá po kráse,
je hlas nebeský v zemskom ohlase,
je nepokoj duší svätý,
je tá mohutnosť, čo slávu hľadá,
je kvetín lásky rajská záhrada,
je anjel v prachu zaviaty!“

Sklamany Sládkovič sa zaoberá správou od jeho Maríny, o dohodnutom vydaji.
Pochopí, že ju navždy stráca a ostanú mu len spomienky na ich lásku ... a tá nikdy
neupadne do zabudnutia ...

*„ Marína moja, teda tak sme my
Ako tie božie plamene,
Ako tie kvety na chladnej zemi,
Ako tie drahé kamene;
Padajú hviezdy, aj my padneme,
Vädnú tie kvety, aj my zvädneme,
A klenoty hruda kryje:
Ale tie hviezdy predsa svietili
A pekný život tie kvety žili,
A diamant v hrude nezhnije!“*

Spracovala: Mgr. Lenka Gustiňáková

Použitá literatúra:

- **Zmaturuj! : Z literatúry. - 1. vyd. - Bratislava : Didaktis, 2004. - S . 63-64. ISBN 80-89160-02-6**
- **Sládkovič, A. : Marína. - 1. vyd. - Bratislava : Tatran, 1982. - 147 s.**
- **Caltíková, M. : Sprievodca dielami slovenskej a svetovej literatúry : Výber I. - 1. vyd. - Nitra : ENIGMA, 1996. - S. 89-96. ISBN 80-85471-33-7**
- **Dielo : Andrej Sládkovič. - 1. vyd. - Bratislava : Kalligram : Ústav slovenskej literatúry SAV, 2014. - 759 s. ISBN 978-80-8101-858-9**